

LÁSZLÓ ANDRÁS

A KOZMIKUS VILÁGKÉPEK ÉS A LÉTSZEMLÉLET ÖSSZEFÜGGÉSE

A kozmoszra vonatkoztatott szemléletmódok különbözőek lehetnek, tehát párhuzamosan igen sok fizikai univerzum-modell érvényes lehet. Ugyanakkor azonban ezeket nem lehet egy vak tetszőlegesség alapján kiválasztani. Hogy melyik az, amit jogosultak vagyunk előtérbe helyezni valamilyen szempontból, annak igen szigorú benső rendje van. Tudjuk, hogy mindegyik igaz, mindegyik szemléletmód igaz lehet, mégsem mindegy, hogy melyiket helyezzük egy adott szempontból előtérbe.

Például az úgynevezett heliocentrikus rendszer nagyon magasrendű spirituális rendszer lehetne – hiszen a Nap mint középpont, mint irányulási középpont, minden tekintetben méltó arra, hogy ilyen legyen –, azonban a heliocentrikus rendszert Kopernikusz és azután Galilei egyáltalán nem olyan értelemben alkották meg, nem olyan tendenciák alapján alkották meg, hogy ez egy valóban magasrendű és mindenek elébe helyezendő szisztéma lehessen. A Kopernikusz-Galilei-Kepler-féle, később Newton-féle kozmosz-modell az, ami az emberi-földi világra nézve egy heliocentrikus szemléletet állít be, nem elsőként és nem kizárólagosként. Főleg Galilei kizárólagosságra törekedett, aki különben igen negatív személyiség volt.

A földi ember számára a legadekvátabb szemléleti mód – mondjuk úgy, hogy – egy tökéletesített ptolemaioszi világkép. Olyan ptolemaioszi világkép, amelyben a Föld lényegileg mozdulatlan. Ezt kombinálva esetleg Tycho de Brahe azon szemléletével, hogy a bolygók a Nap körül keringenek, a Nap azonban a Föld körül kering, és kombinálva Keplernek azon nézetével, hogy a pályák ellipszis alakúak. Tulajdonképpen ez a tökéletesítés. Ez a szemlélet megdönthetetlen. Megdönthetetlen, csak kellő koherencia birtokában kell megalkotni, és ez kidolgozható adott esetben bármilyen ellenvetéssel szemben. Vannak ellenvetések, de ezek kiiktathatók, ha ennek alaposabban utána néznek, és ebben elmélyülnek.

Ez a rendszer Ptolemaiosz és Tycho de Brahe rendszerének egyesítése. Tycho de Brahe egyébként a Földet forgásban lévőnek tekintette, csak

keringésben résztvevőnek nem tartotta, és ez már hiba. Valamint még egy olyan korrekciót is végre kellene hajtani ezeken a szemléleteken, hogy nem egyszerűen egyetlen úgynevezett csillagszférát feltételezni, hanem a csillagoknak annyi szféráját feltételezni, ahány csillag van. Annyi szféra forog tulajdonképpen a Föld körül. A geocentrikus szemléletet helyesebb lenne geocentro-centrikus szemléletnek nevezni, vagyis Földközéppont középpontú szemléletnek, mert erről van szó; ennél is adekvátabb, ha ezt is transzformáljuk topocentro-centrikus, vagyis topocentrikus szemléletté. Ez azt jelenti, hogy az a hely a centrum, ahol vagyok, testemnek az a középpontja, amit középpontként definiálok – ugyanis a mozgások e körül érvényesülnek.

Nem az a helyes szemléletet, amely a naív szemléletet egy absztrakt szemlélettel váltja fel. Nem a naivitásból való absztrahálás a kivezető út, hanem a naivitásból való transzcendálás, és ez óriási különbség. Tehát a naivitást nem absztrahálással kell felülmúlni és meghaladni, hanem transzcendálással kell felülmúlni és meghaladni. Mármost ebből a szempontból – bár elismerhetjük, hogy a heliocentrikus szemlélet is jogosult valamilyen értelemben, és a geocentrikus is jogosult, valamilyen értelemben még sokkal inkább – ki kell mondani azt is, hogy a topocentrikus vagy topocentro-centrikus szemlélet a legadekvátabb. Tehát Ptolemaiosz és Tycho de Brahe korrigált szemléletét még egy további módszerrel „topocentrifikálni” kell, azaz topocentrikussá kell tenni. Ez is megcáfolhatatlan.

Minél inkább azt a szemléletet kell magunkévá tenni, amelyik az empiriának a leginkább megfelel, és azután ezt transzcenzionálisan meghaladni. Nem absztrakt módon. Tehát nem a naív szemlélet fenntartása az, ami mellett mi itt lándzsát törünk, hanem ezt tekintjük olyan bázisnak, amiről a transzcenziót meg lehet indítani, ugyanis az absztrakciókból a transzcenzió csaknem megindíthatatlan. Tehát nem lehet kiindulni egy olyan világképből, amit nem tapasztalok, csak racionálisan elgondolok – csak racionálisan, mert az úgynevezett naív világképet tapasztalom is és el is gondolom. A másikat csak elgondolom, tapasztalás nélkül – tehát egy tapasztalási bázis nélkül a tapasztalásnak egy rendje nem haladható meg. Az a rendje haladható meg, amelyiket közönségesen tapasztalom. Hogy a dolgot még intenzívebbé tegyük, ezt is érvényesíteni kell.

Egyébként az általunk oly erőteljesen hangsúlyozott, és általam is oly erőteljesen hangsúlyozott és teljesen jogosult szolipszizmusnak leginkább a topocentrikus szemlélet felel meg a fizikai univerzum vonatkozásában. Ez mutatja a legmegfelelőbb korrespondenciát ezzel a szemlélettel, és persze még inkább azokkal a transzcenziókkal, amelyek ebből kiindulhatnak, de már alapként is ez felel meg a leginkább.

A Kopernikusz-Galilei féle világkép olyan, amely az embert degradálja. Ma már olyasmiket is lehet látni, hogy szelleminek mondott könyvek azt próbálják kimutatni, hogy az ember milyen kis porszem. A Föld is milyen porszem, az ember is milyen porszem, *én milyen porszem vagyok*, erre kell ebből következtetni; körülmények hoztak létre és szüntetnek meg, mindenki porszem, én vagyok főképp a porszem. Egy olyan világkép, miszerint az ember voltaképpen állat. Egy gerinces emlősállat, a főemlősök rendjén belül. Az állatvilágból ered, és voltaképpen az állatvilághoz tartozik. Amellett még porszem is, tehát jelentéktelen. „Miután az embereken belül egy vagyok, *én* még ennél is jelentéktelenebb vagyok” – ezt sugallja ez a szemlélet.

Ezek a szemléleti formák tökéletesen egybecsengenek politikai-társadalmi vetületben a baloldalisággal – tehát az antiszolipszizmus, az anti-geocentrizmus és anti-topocentrizmus, az evolucionista elméletek nem hasonlítanak egymásra, hanem ezek között viszont egy mély benső hasonlóság, analógia áll fenn. Ezek nem felületesen hasonlítanak, ezek analogikusak egymással. Egy antidarwinista nézet jobban hasonlít a darwinista nézethez, mint egy ezzel kapcsolatos filozófiai vagy csillagászati teória; itt mély benső analógiák vannak, analógiák és összetartozások.

Ahogy a pozitív szemléleti formák egymást erősítik, a negatív szemléleti formák is egymást erősítik, és ezek nagyon messzemenően erősítik egymást. Ezekben jelen van az a mélységesen negatív vonzódás minden iránt, ami alacsonyrendű, ami a semmi felé tart, ami már majdnem semmi. Hogy az ember tartsa magát még semmibbnek, mint amilyen, hogy én tartsam magamat a legeslegsemmibbnek. Ezek nagyon erőteljesen kapcsolódnak egymáshoz, nagyon erősítik, szilárdítják egymást, és ezzel szemben labilizálják az éntudatot. Ahogy egymást erősítik, úgy labilizálják az éntudatot.

A világot abszolúte más rendben kellene felfogni minden tekintetben. És mindegyik a legszorosabban kapcsolódik ahhoz, hogy én önmagam

milyen intenzitással élem át. Ugyanis ha én önmagamat megfelelő intenzitással élem át, akkor soha nem tudja kikezdeni ezt a szemléletet az, ha valaki porszemnek állít be, vagy azt mondja, hogy az állatvilágba tartozom és egyebek. Ez csak akkor tud diadalmaskodni, ha maga az éntudat gyenge. Csak ekkor hihetem el azt, hogy jelentéktelen vagyok, hogy alig vagyok, hogy a körülményekből következem, hogy a körülmények hoztak létre és a körülmények szüntetnek meg. Ehhez egy benső gyengeség kell, és persze, ha ez a benső gyengeség megvan, akkor ezek az elméletek ezt a benső gyengeséget fokozni tudják; azért is születtek ezek az elméletek.

A baloldaliság azt jelenti, hogy ami az állami-társadalmi szférában alacsonyabb rendű, azt kell felemelni. A magasabb rendűt pedig a mélységekbe kell taszítani és el kell taposni. Ez a baloldaliság egyik alapvonása: hogy a rendet fel kell számolni, és rendezetlenséget és káoszt kell a helyébe állítani. Ehhez az is hozzátartozik, szorosan és szervesen, hogy a világban a hierarchicitást meg kell tagadni.

A világban a hierarchicitás megtagadása szoros analógiában áll a tudatállapotok hierarchicitásának a megtagadásával. Aki az egyikben megtagadja, az hajlik rá, hogy a másokban is megtagadja. Aki nem lát graduális fokozatokat, az nem lát egy vertikum felé irányuló utat sem. Nem látja azt a feltétlen célt, ami felé egy vertikummal szimbolizálható út vezet, méghozzá fokozatokkal vezet: fokozatokat kell elérnem és meghaladnom ahhoz, hogy valamit megvalósítsak. Nyilvánvaló, hogy ez nem merőben alulról kiinduló folyamat, én csak oda térhetek vissza, ahonnan elindultam. És ha „én az anorganikus anyagból indultam el, hogy azután szerves anyag legyek, meg fehérje, meg összejt, meg egyebek”, ott nem az eredetem jelenik meg célként kijelölve, nem önnön abszolút voltomhoz térek vissza, a fenső erők által reguláltan, azáltal, hogy sohasem szűnt meg teljesen bennem a cél működni és hatni.

Az itt felsorolt negatív nézetek nem különböznek alapvetően. Ezek mind szépen összekapcsolódnak a világ elsötétülésével, amelynek az oka éppen az én-öntudat labilizálódása. Az elsötétülés egyre inkább olyasmiket vet fel, amelyek a további labilifikációt mozdítják elő. Ezért mindenütt, minden vonatkozásban, jelen esetben asztronómiai vonatkozásban, és nemcsak asztrológiailag, asztrozófiailag, asztronómiai értelemben vannak feladatok; szemléleti feladatok, amiket éppen azoknak kell első-

sorban felvenniük magukba, akik azokat a kozmikus világgal, a planetáris-sztelláris világgal kvalitatív módon, kvalitatív érdeklődéssel próbálják összekötni.

Az asztrológia és főként az asztrozófia kvalitatív természete miatt különbözik igazán és döntően a pusztá csillagászatától, de a dolgok nem választhatók el végletes élességgel. Az asztronómiai világképet is felül kell vizsgálni és korrigálni kell, belátás alapján kell korrigálni. Aki azt mondja, hogy számára a heliocentrikus világkép a nyilvánvaló, az vagy nem mond igazat, vagy egyáltalán nem tudja, hogy mit beszél. Ez egy mentális őszintétlenség, ugyanis ez senki számára sem nyilvánvaló. Mindenki számára a topocentrikus szemlélet a legnyilvánvalóbb, de ezt nagyon sokan nem lennének hajlandók semmilyen körülmények között elismerni.

Az elvei mellett szilárdabban kiálló Giordano Bruno – akinek egyébként nagyon sok értékes gondolata is volt – alapjában véve az európai szellemtörténet egyik legnegatívabb alakja. A „porszemesítésnek” ő volt a legfőbb bajnoka. A világmindenség végtelenségét tanította, és hogyha ezt a tanítást összekötötte volna azzal, hogy *a világmindenség énbennem van*, akkor ez egy ragyogó teória lett volna, de nem lett. „Én vagyok abban” – ezt mondta ki. Nem mondta ki azt, amit ki szoktunk mondani, hogy *én a kozmoszban vagyok, de a kozmosz bennem van*, amit mi oly erőteljesen hangsúlyozunk. Főképpen, hogy *én a kozmoszban vagyok, de a kozmosz énbennem van*. És ez utóbbira helyezve a nagyobb hangsúlyt. Nem, ezt nem tette, csak a végtelenséget tanította, amiben elenyészően van jelen a Föld és az ember és én. És bár ő sem így tapasztalta a világot, mert senki nem tapasztalja így, ezért mégis hajlandó volt máglyahalált halni. Olyasmiért, aminek a nem igaz voltát azonnal át kellett volna látnia. Még rosszabb eset, ha ezt át is látta.

Egyébként nagyon sok ember kész olyasmiért meghalni, ami nem is a meggyőződése. Ami még csak nem is a meggyőződése. Ez kifejezi azt, hogy milyen erejű negatív vonzások működnek az emberi lelki-szellemi struktúra mélyén.

Mert fizikai szempontból, fizikai-asztrológiai szempontból mindenki topocentrikusan szemléli a világot, sokkal mélyebb és átfogóbb értelemben. A szolipszisztikus rátekintésen kívül nincs más rátekintés. Csak ez az egy rátekintés van. Ha nem így tekintek a létemre, akkor hazugságban élek önmagammal szemben. Szóval tulajdonképpen a szolipszisztikus

szemlélet a Kolumbusz tojása, az a nyilvánvaló. Az összes többi szemlélet erőltettség. A filozófiai lexikonok nem így írnak erről, hanem úgy írnak, hogy egy teljes képtelenségen alapuló, komoly ember által soha nem vallott nézet. Ez az általános, ez az ismert.

Ha ma valaki előállna azzal, hogy a Ptolemaiosz-Tycho de Brahe-féle szemléletnek egy topocentricizált változatát tartja a legadekvátabb fizikai-asztronómiai szemléletnek, nem méltatnák figyelemre. Ha ugyanezt egy fizikus csillagász mondaná, akkor elkönyvelnék úgy, hogy az illető megőrült. Egész egyszerűen megőrült – ezt mondanák. Lehet, hogy ha egy intézetben dolgozna, elszállíttatnák. Semmi okuk nem lenne erre, mert aki elszállíttatná, az is úgy tapasztalja a világot, hiába mondja azt, hogy ő nem.

A világ így tapasztalódik. A transzcenziót tehát erre a tapasztalásra vonatkoztatottan kell végrehajtani, tehát szigorú empíriából kiindulva. A transzcenziót tulajdonképpen önmagammal hajtom végre, de ez a szemléleti bázis. Ezt kell transzcendálnom. A non-empíriát nem lehet transzcendálni, az absztrakciókat legfeljebb újabb absztrakciók követhetik *ad infinitum*, minden transzcenzionális lehetőség nélkül. Ez nem azt jelenti, hogy az absztrakciónak merőben semmi jogosultsága nincs, hanem azt jelenti, hogy sohasem szabad transzcenzionális starthelyzeteket absztrakciókkal felváltani. Az absztrakcióknak is vannak partikuláris jogosultságai, ezt sem szabad, nem lehet kizárni, de nem előzhet meg látszólag naiv, de voltaképpen transzcendálható szemléleti kiindulópontokat.

A Szerző 1995 novemberében elhangzott előadása nyomán